

1

Introductie project

Aanleiding:

- Uit een uitvraag onder melkveehouders door ZuivelNL bleek veiligheid een belangrijk thema
- De gevaren van mestgassen worden flink onderschat, omdat te hoge concentraties niet altijd waarneembaar zijn
- Drie doden per jaar door mestgassen
- **Doel:** bestaande informatie bundelen, nieuwe informatie verzamelen, praktische handvatten formuleren en naar de (aankomende) melkveehouders brengen

Opdrachtgever:
ZuivelNL
NEDERLANDSE VERENIGING VAN MELKVEEHOUDERS

Projectteam:
Eric van den Hengel (stichting I-VEE): e.vandenhengel@i-vee.nl
Gert-Jan Monteny (Advies-ID): gj.monteny@adviesid.nl
Colinda van Rees (BoerVeilig/LTO): cvrees@lto.nl
Gerjanne van Esveld (BoerVeilig/NAJK): gvanesveld@najak.nl

Uitvoerende organisaties:
I-VEE
WAAR KENNIS GROEIT

VEILIG OP 1
WAAR KENNIS GROEIT

2

Over de deelnemers van de enquête

133 deelnemers;
hoofdzakelijk
melkveehouders

Bijna de helft had te
maken gehad met een
negatieve ervaring door
mestgassen

Het grootste deel houdt bij
bepaalde werkzaamheden
(zoals mixen) rekening met
de gevaren

I-VEE
WAAR KENNIS GROEIT

VEILIG OP 1
WAAR KENNIS GROEIT

3

4

Onderzoeksvragen

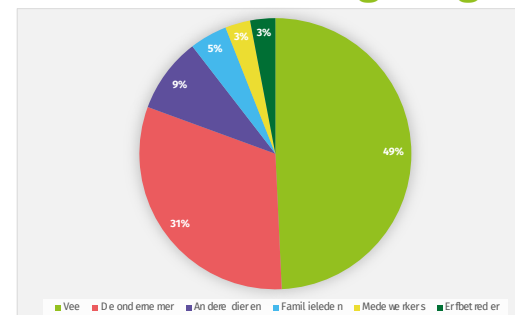
- Welke concentraties mestgassen (NH_3 , CH_4 en H_2S) komen voor in kelders onder verschillende typen stalvloeren? In welke mate verschillen deze concentraties tussen weideperiode (zomer) en stalperiode (winter)?
- Leveren bepaalde vloertypen hogere veiligheidsrisico's voor mens en dier?
- Wat is het effect van mestmengen en mestscheiden op gasconcentraties?
- Welke implicaties hebben de resultaten voor stalemissies, veiligheid en bouwtechnische risico's (zoals betonaantasting)?

08-09-2025 - Keldergassen

5

Voor wie waren de gevolgen?

Gevolgen voor dieren

- Dieren zakten door de hoeven, maar stonden later weer op (19)
- Overleden dieren (13)

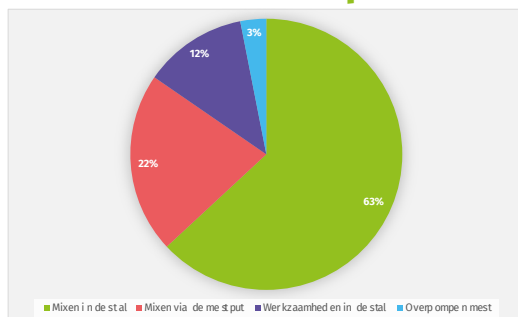
Gevolgen voor mensen

- Onwel geworden (9)
- Merkten iets, maar verder niets ernstigs (8)
- Brand (3)
- Blijvende schade (2)

6

Wanneer vond het plaats?

7

Veelgenoemde oorzaken

- Niet voldoende geventileerd
- Door het weer: te warm en/of te weinig wind
- Gassen konden niet weg (dode hoek in de stal of ophoping onder het dak)
- Vonken
- Te weinig gemixt

8

9

Wat weten we al?

De belangrijkste mest- of stalgassen

Diwaterstofsulfide (H_2S)

- Door de rotting zwavelhoudende organische stoffen (eiwitten)
- Acuut zeer giftig gas

Methaan (CH_4)

- Door afbraak organische stoffen onder zuurstofloze omstandigheden (mestkelders)
- Brandbaar en explosief gas

Ammoniak (NH_3)

- Door enzymatische omzetting van ureum om urine/microbiologische afbraak van organisch gebonden stikstof in mest

- Giftig en brandbaar gas

Kool dioxide (CO_2)

- Ontstaat, samen met methaan, bij de afbraak van organische stoffen

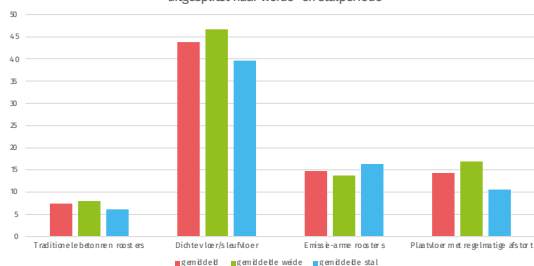
- Een verstikkend gas en zwaarder dan lucht waardoor het onder in de put blijft hangen

10

De resultaten voor ammoniak

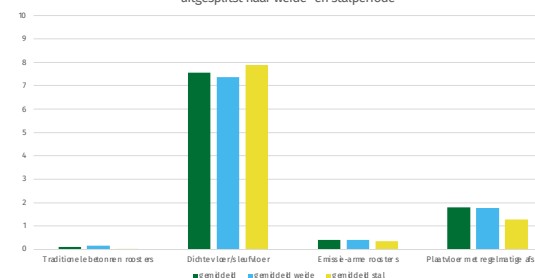
NH_3 -concentratie (ppm) in kelder per vloertype gemiddeld alle metingen en uitgesplitst naar weide- en stalperiode

11

De resultaten voor methaan

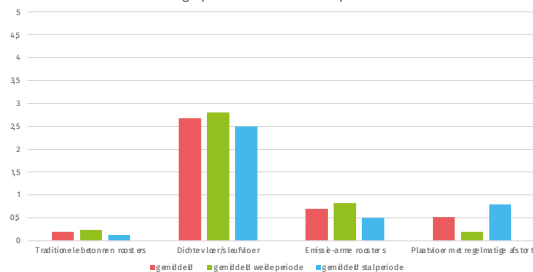
CH_4 -concentratie (%LEL) in kelder per vloertype gemiddeld alle metingen en uitgesplitst naar weide- en stalperiode

12

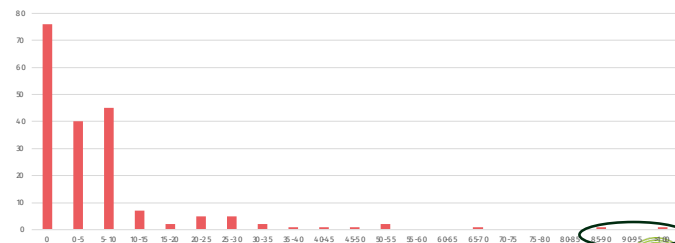
De resultaten voor waterstofsulfide

H₂S-concentratie (ppm) in kelder per vloertype gemiddeld alle metingen en uitgesplitst naar weide- en stalperiode

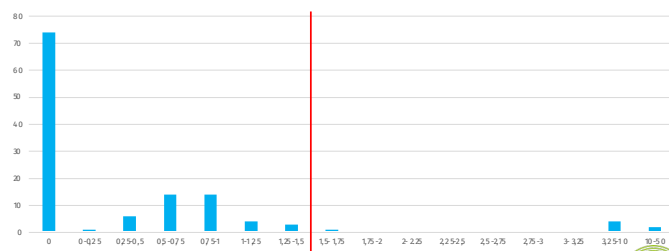
13

Frequentieverdeling CH₄-metingen dichte (sleuf-) vloeren

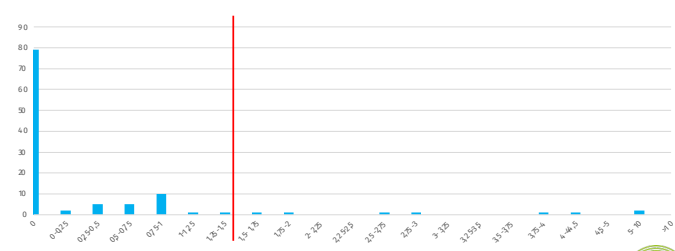
14

Frequentieverdeling H₂S-concentratie in kelders onder emissiearme roosters

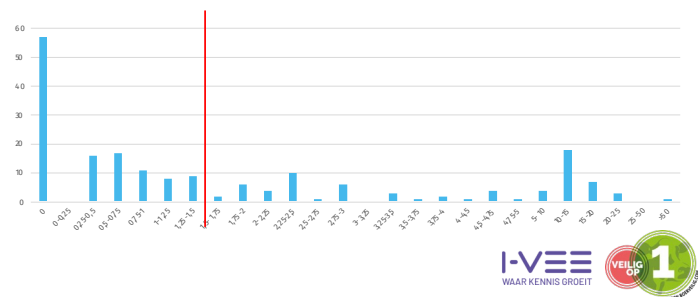
15

Frequentieverdeling uitkomst H₂S-concentratie plaatvloeren

16

Frequentieverdeling uitkomst H_2S -concentratie dichte (sleuf) vloeren

17

Mest scheiden

In een stal met de W3-vloer (primaire mestscheiding door urine-afvoergaatjes) wordt de dikke fractie gescheiden. De dunne fractie wordt in de put (meetpunten 7 en 8) onder de centrale dubbele rij ligboxen opgeslagen.

	%LEL	NH ₃	H ₂ S
Meetpunten 7 en 8	30,6 (0-99)	14,4 (8-19)	0,30
Overige meetpunten	10,8	43,1	0,54

18

Mixen van mest

**Gevaren zijn bekend,
maar toch handelen we er niet altijd naar**

19

Resultaten

- Onder dichte vloeren zijn de concentraties NH_3 gemiddeld 5× hoger dan onder traditionele roosters (ruim 35 ppm)
- CH_4 -concentraties waren het hoogst onder dichte vloeren (gemiddeld 7,5% LEL), soms zelfs tot explosiegrens bij dunne fractie-opslag
- H_2S -concentraties waren gemiddeld laag, maar onder dichte vloeren lag 70% van de metingen boven de MAC-waarde van 1,6 ppm
- Bij mestmixen werden gevaarlijke piekwaarden gemeten: tot 160 ppm H_2S bij de mixerput en 37 ppm in de stal
- Bij mestscheiden kwamen extreem hoge waarden voor in puntbronnen (afvoerpijp dunne fractie), terwijl op afstand sterke verdunning plaatsvond

08-09-2025 -Keldergassen

20

Conclusies

- Mestgassen vormen in stationaire situaties zelden direct gevaar, maar risicovolle situaties zijn niet uit te sluiten
- Vloertype is bepalend: dichte vloeren geven hogere kelderconcentraties, roostervloeren de laagste
- Emissiearme vloeren houden meer NH_3 in de kelder vast, wat de emissie naar de stal kan verminderen.
- Mixen en scheiden van mest zijn de meest risicovolle handelingen door piekconcentraties
- Langdurige aanwezigheid van H_2S kan leiden tot betonaantasting en daarmee structurele risico's

08-09-2025 -Keldergassen

21

Aanbevelingen

- Blijf alert op risico's bij mestmixen en scheiden; voer deze handelingen uit met voorzorgsmaatregelen en ventilatie
- Meet mestgassen structureel om onzichtbare gevaren tijdig te signaleren
- Onderzoek verder het ontstaan en risico van schuimende mestputten
- Besteed aandacht aan mogelijke betonaantasting onder emissiearme vloeren

08-09-2025 -Keldergassen

22

23

Vragen en
suggesties
welkom

24